

Dopisnice s pohledy na Belapečské jezero a na Aljažovu chatu

vydané českým odborem slov. alp. družstva

obdržeti lze po 5 kr. u dra. Stanislava Prachenského, zem. advokáta v Praze, Zderaz. Při větších objednávkách značnější srážka. — Tamtéž obdrží členové spolkový odznak za 1 zl.

Výtečné čajové máslo

1 kg. za 1 zl. 20 kr. v bedničkách 4½ kg. těžkých
dodává

Kmetijska Žadruga v Cerknem
v Přímoří.

Knihkupectví Fr. Řivnáče

v Praze,

na Příkopě čís. 24.,

doporučuje přátelům turistiky svůj veliký sklad **map, plánů, průvodců** po všech městech a zemích, jízdních řádů, pohledů, kapesních atlantů a p.

Řivnáčův průvodce po Šumavě

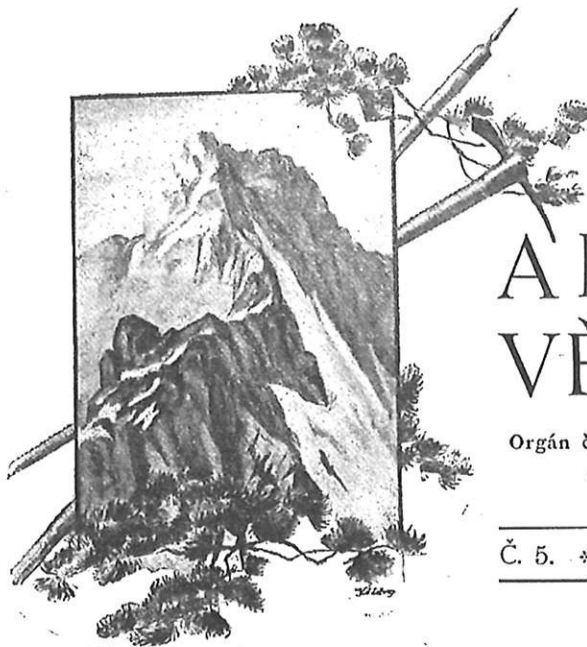
Zevrubný popis celé Šumavy. Sepsal Fr. A. Borovský.
Ve snížené ceně 1 zl.

Řivnáčův průvodce po Praze a okolí.

Sepsal Fr. Borovský.

Ve snížené ceně 50 kr.

Tiskem J. Otty v Praze. — Nákladem českého odboru slov. alpského družstva.

ALPSKÝ VĚSTNÍK

Orgán českého odboru slovinského
alpského družstva.

Č. 5. * PROSINEC. * R. I.

Jezero v Korutanech, východiště k příští české ochranné chatě.

Jsou ještě v Alpách kouty, které zachovaly pel horského zátiší neporušený se vším svým neodolatelným kouzlem; k těm náleží ve zcela první řadě Jezero, skryté v lesnatých dolinách nádherných Alp slovanských.

Snadno je naleznete na mapě. Táhněte čáru od Celovce — vlastně od Sinče Vsi (Kühnsdorf), první stanice na východ od Celovce — přímo na jih do Kráně (Krainburg) v Krajině a shledáte v středu Jezero, na německých mapách Oberseeland jmenované.

Ze Sinče Vsi od severu a z Kráně od jihu lze dosíci místa za malé čtyři hodiny povozem po silnici.

Jezero prostírá se ve výši 905 m v táhlé dolině, rovné jako stůl a sevřeně se všech stran vysokým horstvem. Středem doliny táhne se silnice, po jejíž obou stranách trousí se úpravné domky, kryté nazvíce šindelem, k nimž tu a tam přiléhá černý les, který splývá se strání kol a kolem až k samé dědině. V širokých jeho mýtinách zelenají se luka a jen místy žlutne pole.

Sevřená údolí líbí se pravidlem při prvním vstupu; avšak prodlévá-li tu člověk déle, zalehne na něj tesknota; mýlil by se, kdo by totéž myslil o Jezeru. Zde není dojmu stísněnosti, zde dolina jest prostorná s dalekým a širokým horizontem, na němž se rýsují bílé štíty Saviňských Alp a skalní hroty i lesnaté hřebeny Karavanek v měnivě linii.

Co tu různotvárného horstva, jak daleké, široké a hluboké hvozdy s jasnovodými bystřinami, jež ženou pily, mlýnce a železné hamry! Kamkoliv tě nese krok, všude tě vítá svěžest i kyprost rostlinstva, kamkoliv pohlédneš, vždy se ti otevře nový prospekt, tu daleký s nejmohutnější scenerií alpskou, tu sevřený s celou báječnou romantikou horského koutu. Když světelná záplava kouzlí v těchto tvarech různý nádech barevný, stavíš krok opět a opět, ohlížíš se, abys znovu kochal se obrazem, jakých jsi málo spatřil.

A ve svěžím ovzduší této čarokrásné doliny státi bude česká alpská chata. Na severním srázu nejvyšší hory Saviňských Alp — Grintovce — jest ve výši 1842 m skalní terasa „Ravni“ zvaná, při níž tryskají dva mohutné křišťálové prameny, a právě zde, jak pevně doufáme, bude postavena česká chalupa již v roce příštím.

Poloha chaty jest stejně skvostná, jako důležitá. Ravni jest klíčem celého severního svahu Saviňských Alp; neboť jest uzlem, odkud se rozcházejí výstupy na Grintovec, Skutu a Kočnu, rovněž i na Strucu a Rinku, a po zřízení projektované stezky na Saviňské sedlo bude i bodem přechodu k severovýchodní části řetězu až k samé Ojstřici a v údolí Loharské.

A situace chaty sama bude také vábiti turisty, kteří se omezují pouze na zajímavé výlety. Rozhled z Ravni k rozkošné dolině Jezerské, na protější mnohotvárné řetězy Karavanek, k Saviňskému sedlu a na nejbližší scenerii romantických srázů, pokrytých věčným sněhem, uchvacuje jak celkovou mohutností, tak rozmanitostí a přívábem. Pohodlné cesty povedou do výšin k české chatě, které umožní i méně cvičeným turistům prodlít v samotách horských a prožiti v útulně upraveném českém domě šťastnou chvíli.

Netajíme se potěšením, že se našemu mladému odboru podařilo získati tento alpský bod, o který byl *tuhý* boj s německými družstvy, která předobře vycítila celou jeho důležitost v ohledu turistickém i národním; za úspěch svůj děkujeme především p. F. Murimu, poslanci slovinskému, p. Kocbekovi, předsedovi Saviňského odboru, i ústřednímu našemu výboru s prof. Oroženem v čele, kteří nešetřili prací i obětí, a jimž díkem jsme zavázáni.

Stavbou chaty podniká odbor náš velkou a významnou akci, kterou zajisté i širší naše veřejnost dovede oceniti plnou měrou; nás vedl k činu především velký turistický zájem; nebo postavením chaty na Ravném a zřízením nových cest otevřena bude světu jedna z nejkrásnějších perel horských — severní svah Saviňských Alp; leč toto místo nám vyrvatí chtěla německá družstva z rukou, a tím náš podnik stal se důležitým i po stránce národní; jakmile jsme seznali tento námi nezaviněný moment, bylo s naší strany nutno zvýšiti energii, neboť otázka získání Ravného rázem se vymkla z užšího rámce pouhých zájmů turistických.

Náš odbor se tu angažoval jménem českým, neboť mu bylo jasno, že musí obhájití věc slovanskou. I uvázal se s plnou důvěrou v podporu naší společnosti v provedení díla, které bude viditelným dokumentem bratrské vzájemnosti a které státi bude na samém břehu slovanském, nejkřutěji ohroženém germánským příbojem.

Se stavbou chaty počne se z jara, jakmile sníh s výšin sejde, a přípravné práce jsou v plném proudu. S nevšední ochotou vypracoval plány i nárysy p. prof. J. Podhajský, věhlasný architekt; i připomínáme, že stavba a vnitřní zařízení provedeny budou ve slohu typické české chalupy. Velkým díkem jsme zavázáni zemskému stavebnímu radovi p. A. Landovi, který nás v přípravných pracích podporoval velice cennými radami a skutky.

Rozumí se, že stavba ve výšinách tak nehostinných i zřízení potřebných cest ve skalním terénu vyžadovati budou nákladu velkého.

Jezero a česká chata pod Grintovcem stanou se pak zajisté dostaveničkem české společnosti a nelze také pochybovati, že čarokrásné Jezero hostiti bude i stálou českou kolonií po čas léta. Jest dnes již opatření zde velmi slušné a levné; jmenujeme na prvním místě dům p. F. Muriho, poslance slovinského, zvaný Kazino.

Kazino, položené u samého lesa, jest jednopatrová přívětivá budova se sedmi hostinskými pokoji, vkusnou jídelnou a stinnou verandou; není zde talmového přepychu, nýbrž prostá noblesa lepší domácnosti, označující se úpravou i čistotou. Kuchyň i sklep Kazina jsou přímo výborné. Jest však třeba byt sobě záhy zabezpečiti; nebo Kazino bývá v sezoně zcela obsazeno. Dále jest v místě větší hostinec Stullerův, který z vlastního názoru neznáme, který však má chvalnou pověst; jsou pak slušné pokoje i ve dvou jiných hostincích.

Jezero se hodí pro letní pobyt jako málo jiné svou zdravou a krásnou polohou i levností, zejména pro rodiny, které hledají klidu a přírody; není zde kapely, ani divadla, ani léčebných domů se společenskými salony — zajisté velká přednost. Za to zde jsou velmi četné procházky v lesnaté úvaly a doliny, svlažované šumnými bystřinami; odtud lze i za méně dobré pohody konati silnicí daleké výlety na jih romantickým údolím Kokru, nebo na sever hlubokými hvozdy k Železně Kapli; turisty méně cvičené vábiti mohou snadno dostupné štítů Karavanek s překrásnými rozhledy a četné přechody přes sedla do vzdálenějších krajin; alpinista pak pravého jádra nalezne tu v řadě nádherných štítů Saviňských Alp i problémy těžké na výběr.

Konečně dodáváme, že Jezero čítá 600 obyvatelů slovinských, že v místě jest pošta i telegraf, rovněž že lze tu příležitosti najati. Lékař sídlí v blízkých lázních Bělé (Vellach).

*

Z Bezkyd a Tater.

Z výletního denníku „Kroužku Klubu českých turistů“
vypsal A. Kubišta.

Dne 2. srpna t. r. za slunného jitra vyšla naše společnost z Frenštátu na Radhošť a Lysou Horu, na kteréžto oba vrcholy měli jsme téhož dne vystoupiti. O půl 8. ráno překročena trať železné dráhy a v rychlém tempu vozovou cestou po levém břehu Lomné v 8:10 dosaženo Trojano-

*

vické myslivny, na úpatí hory Mjašinu ve výši 578 m malebně položené. Spěšně za myslivnou odbočili jsme do stínu vysokého lesa a stoupali stezkou turistickou výše, až konečně ve výši 1100 m dosaženo v 9:45 dop. hřebenu a po 1/4 hodině vrcholu Radhoště (1130 m), ozdobeného kamenným křížem z r. 1805 a krásnou, zdaleka znatelnou kaplí, právě dokončenou péčí občanstva frenštatského. A místo toto nemohlo opravdu lépe voleno býti k postavení svatyně Páně. Rozhled na všechny strany do širokého kraje odtud jest úchvatně krásný a mysl k výšinám povznášejší.

V 11 hodin dáno znamení k dalšímu pochodu po vlnitém hřebenu, a jako nový, příjemný cíl označena ve vzdálenosti as 4 kilom. z lesní zeleně prokukující skupina roztomilých Pustevň, pravá horská villegiatura postavená ve výšce 1018 m usilovnou snahou a značným finančním nákladem pohorské jednoty Radhošť.

Z Pustevň dle zelených značek příjemným lesem docházíme záhy cesty vozové, vedoucí nás do divoké raptoky mezi vrchy Mjašinem a Okrouhlým; sledující stále cestu pro příchozí z nádraží Kunčického na Radhošť označenou vkročujeme o 4. hod. za nádražím zmíněným na silnici, ze které stále pohled na táhlý Ondřejník po straně levé a Stolovou, Smrk a Lysou Horu po pravé straně se nám otevírá; odtud údolím Čeladenským přibližujeme se ku hranici Těšínského Slezska. Nastávající soumrak pobádá nás k rychlejšímu kroku po břehu divoké říčky a minuvše známý kostel v St. Hamrech i tamní Parmův hotel, u vtoku hystřiny Mazáku do Ostravice shledáváme se se značkami červeno-modrými, kterými směr cesty na Lysou Horu zde označen. Za světla stále ubývajícího brzo po pravém, brzo po levém břehu hučící říčky stoupáno výše a výše, až za stokem dvou potůčků, z nichž Mazák vzniká, značky uvedly nás na cestu do vysokého lesa, po které docházíme paseky Butořanky. Pro úplnou tmou nezbyvalo nic jiného, než jednoho z obyvatelů chalupy vzít si za vůdce. Po 3 hodinách stálého stoupání konečně zazařila nám vstříc okna dřevěné útulny arcivévodý Albrechta, německým spolkem Bezkydským zbudovaná, kde dostalo se nám při slabé návštěvě toho dne ubytování i pohostění nejlepšího.

Ve středu dne 3. srpna již časně ráno spěchali jsme užití rozhledu, kterého Lysá Hora, nejvyšší bod v celém řetězu moravských i slezských Bezkyd (1325 m), v plné míře skýtá. Především obhlédnuta za plného slunečního jasu cesta, kterou jsme předcházejícího dne v noci z údolí Ostravice vykonali, a pak postupně probíráno okolí, jež s kuželovitého témě Lysé Hory, všeho stromoví prostého, do všech čtyř úhlů světových jako úchvatné panorama se rozevírá.

V 9:30 dop. sestupujeme po jižním svahu Lysé Hory dle značek červených stále vysokým lesem k zimní polaně, rozsáhlé to mlážízím porostlé pasece, a provinuvše se pasekářskými chalupami, po malém pohovu v jedné z chudíckých chat přibližujeme se k hájovně Ježonce a ve 12:30 k bílému kříži.

Po stálém pochodu lesy, v kraji jako zapomenutém a jen zřídka kde obydleném, mocně dojati pohlížíme do dálky, kde všude obzor ověnčen obrubou modravých hor. Stojíme zde na hranicích tří zemí: Slezska, Moravy a Slovenska, a na rozhraní dvou velikých pohorských obcí: Starých Hamer, ku kterým hospůdka zmíněná ještě patří, a Morávky, 5 hodin to dlouhé osady s 4335 obyvateli. A vysoký, bíle natřený kříž, dle kte-

rého okolí pojmenováno, vévodí celé této čarokrásné krajině, k níž opět a opět oko s tužbou se vrací. Radostně pozdravujeme Tatry s Patrou, které na jihovýchodu nám kynou vstříc. Co krásných, dosud neznámých výletních partií pro turisty a zvláště pro nás české turisty chová v sobě tento kraj, jaké široké pole otevřeno jest i těm, kdož v cizině dosud zvykli sobě hledati oddechu a klidu!

Těžce po 2hodinném pobytu loučíme se s místem tímto a dle značek zelených sestupujeme do údolí, utvořeného vysokými lesnatými boky okolních vrchů, až docházíme řádně upravené silnice podél potoka Morávky založené, kde již očekává nás i naše milé průvodce chvojí, květinami a prapory ozdobený žebřinový povoz starosty p. Jos. Carbola, který ve 4:20 dovezl nás do hostince p. Ondřeje Foltyny v Morávce, sídlo to Podbezkydského spolku a letní kolonie četných vlastenců z Těšina, Opavy, Ostravy atd. Zde návštěvou svou poctilo nás i četné uvědomělé občanstvo z blízkého i vzdáleného okolí.

Následující den 4. srpna určen ke schůzce s druhým oddílem naší výletní společnosti, která jen Krakov, Věličku a Tatry do programu svého pojala. Za místo společné schůzce určena stanice Dědice, blíže které tvoří Visla hranici mezi naším a pruským Slezskem. A touže dobou (7:25 ráno), co společníci naši vyjžděli z Prahy rychlíkem státní dráhy k Choceň, Olomouci a Přerovu, rozloučili jsme se i my s malebnou Morávkou i celým tamním Podbezkydským krajem, a přes Pražmu a Nošovice v 8:30 dop. došli jsme do stanice Dobré, odkud v 8:51 nastoupena jízda přes Těšín a Polskou Bialou do Dědic.

V 7 hodin večer shledali jsme se ve vlaku s přáteli našimi a doplněni tak na 14člennou výletní společnost, jejíž nejvzácnějším členem byla dáma.

V rozsáhlém nádraží Krakovském ocitujeme se v 8:45 večer. Zde svěřujeme se úplně tamní České Besedě,* na jejíž ochotu a laskavost vděčně vzpomínáme. Z různých milých chvil v Krakově prožitých zvláště budiž vzpomenuo jedné. Společnost naše navštívila městský park dra Jordana, kde nejen mramorová poprsí, ve stínu listnatého loubí postavená, obecnstvu stále připomínají muže o národ a Polsku zasloužilé, ale kde i mládeži poskytnuta je příležitost v zdravém vzduchu osvěžití tělo po učení školním. Celý park rozdělen jest v četná hřiště, na kterých uprostřed lesního a listnatého stromoví sta a sta hochů i děvčat z obecných a středních škol za dozoru četných učitelů provádějí přerůzná cvičení, hry a zábavy. Zaujati úplně výklady p. dra Jordana, nepozorujeme ani, že v řadách mládeže školní jeví se zvláštní ruch, že náhle staví se po celé šířce hřiště v řad, až první sloky našich českých národních písní rázem obracejí veškerou pozornost naši k mládeži samé. A ještě neutuchlo překvapení nám připravené pozorností touto, když hlučně „Na zdar!“, „Vítáme vás“ a „Bratři Čechové ať žijí“ zavzní nám vstříc. Pohnutí děkujeme srdečně cvičitelům i p. dru Jordanovi za tuto poctu; opouštějíc městský park, vzpomínáme sobě primitivních hřišť pražské školní mládeže na pusté pláni letenské.

Za krásného jitra v neděli dne 7. srpna nastupujeme druhý díl cesty — výlet na Tatry. O 12. hodině vystupujeme v stanici Chabówce,

*) V poslední době předsídila Beseda do ulice Floryánské.

turisty přeplněné, a zasedáme do formanek předem objednaných a spojení mezi Chabówkou a Tatrami až dosud jedině obstarávajících. Pozvolna vyjíždí povozy v dlouhé řadě z údolí řeky Ráby, při které stanice železniční založena, zaprášenou bělavou silnicí vzhůru na hřeben Ploutkové Hory (715 m), odkud prvně pozdravujeme na obzoru objevivší se Tatry.

Poklusem ve 3:15 po mostě přes Černý Dunajec vyjíždíme do Nového Trhu (Targu), odkud zprvu širokým, čím dále však stále užším údolím Bílého Dunajce tryskem blížíme se k Poronínu, dlouhé to pohorské vesnici na stoku Poroňice a Tiché Vody rozložené, a odbočivše u kostelíka na levý břeh Tiché Vody s rozkošným stále pohledem na lesnaté úbočí Gubalówky (1123 m) v pravo a divoké, zasněžené štíty velikánů Tatranských v levo přibližujeme se více a více k úpatí Tater samých. Zapadající slunko nachem zbarvilo oba vrcholy mohutného Giewontu, když jsme vyjížděli do Zakopaného, 8 km dlouhé a 5 km široké polské villegiatury, plně nádherných vil v goralském slohu a obydlené výhradně živlem polským, jehož nejpřednější kruhy z blízka i z ciziny mají zde své dostaveníčko.

Starostí o ubytování zbavil nás dávný přítel turistů českých prof. p. Walery Eljasz, akadem. malíř z Krakova, který srdečně nás uvítav, se vzácnou ochotou zamluvil nám v čas byty ve vodoléčebné ústavě „Klémensówce“, rozsáhlé to dřevěné ville proti městskému parku při silnici ze Zakopaného na svahu Tater vedoucí. Rozumí se, že vyhledali jsme především kasino Towarzystwa Tatrzaskiego, $\frac{3}{4}$ hod. od našeho obydlí vzdálené, jehož úpravná stavba, rozsáhlé místnosti restaurační, plné světla, hostů a dam, i zvuky kapely sokolské již ze zdálí vábily nás k sobě. Sem dostavil se též p. prof. Walery Eljasz se synem p. MUDrem Vlad. Eljasz Radzikovským, lékařem v Zakopaném, a s několika členy výboru Towarzystwa, v jejichž milé společnosti nejen zažili jsme příjemný večer, ale i obdrželi cenné výhody a pokyny pro pobyt v Tatrách.

V pondělí ráno odebrala se naše společnost do doliny Strážyszek pod samým Giewontem v délce 5 km se táhnoucí a divokou scenerií překvapující. Vycházka naše ukončena u strmé skaliny při potoce mlýnském, na které zasazena deska spisovateli českému Edv. Jelínkovi s nápisem: „Na sławę Edwarda Jelinka szlachetnego syna pobratymczego narodu czeskiego, wiernego przyjaciela Polaków tablicę tu na skale Tatrzaskiej umiściłi zebrani w dalej Polski rodacy w 1897.“

Odpoledne vybrali jsme se dále ve společnosti obou pánů Eljaszů. Brzy noříme zraky své na zelené nivy, prorývané bystrou Tichou Vodou, na úbočí Gubalówky, Palenice a roztroušené chaty horské, na dvojvrcholí Giewontu, jehož svislé vápencové skály, rozryté hlubokými prorvami, velebně vznášejí se nad známým nám již údolím Strážyszek, a minuvše vrchy Lysanku, Hrubý a Měntušu lesem porostlé, ocitujeme se proti myslivně u Černého Dunajce, proudícího z doliny Kościeliské k severozápadu. Sestoupivše u restaurace hraběte Zamojského s vozů, spěcháme do údolí uzavřeného skalními stěnami a proslaveného divokostí svou v kruzích turistických. Za branou Kraszewského octli jsme se v nejpůvabnější části doliny. Prvá zastávka učiněna u skály Pisané s deskou Klubu českých turistů z r. 1892. a druhá delší u Polova železného kříže, již p. prof. Eljasz použil k tomu, aby fotografoval celou společnost, při čem kvarteto naše

zapělo polské i české národní písně. Uspokojeni plnou měrou, vrátili jsme se téhož dne povozy do Zakopaného.

V úterý 9. srpna časně ráno rozdělila se společnost ve dva díly. Slabší chodci rozhodli se, že — pokud to možno — použijí k cestě k Mořskému oku povozů; druhá, větší část naší společnosti, zjednavši si průvodce, vydala se pěšky dle programu výletního na hory. V 7:20 ráno zvolna vystupovali jsme za opuštěnými hutěmi stezkou lesní ku Kopě Králově. Úplný klid proměnil se však ve výši 1500 m v divoký orkán, jenž každou chvíli hrozil sraziti nás s úzké stezky v hluboké údolí. Jen krok za krokem dereme se proudem vzdušným v před, až v 9 hod. v kamenitěm pustém údolí spatřujeme haly „u stawów“ zvané a pro turisty zvláště upravené. Rychle uchylujeme se pod útulnou jich střechu; za nedlouho horký čaj rozehřává úplně překřehlé naše údy a navrácuje veselou náladu, která až dosud nikdy nás neopustila. V 10 hodin nastupujeme sotva znatelnou stezkou další pochod k Černému stavu. Netrpělivě spěcháme kamenitou stezkou mezi skalami vzhůru k přírodní hrázi, vody jezera zadržující, až konečně staneme ve výši 1626 m na břehu jezera, uzavřeného vysokými stěnami Kościelce, Żolty, Granatów a Kozich Vrchů, jejich základy zelené vody jezerní do hloubky až 47 m omývají. Pěšinka po východní straně jezera mizí náhle ve spoustě balvanů a marně pátráme po další její stopě. A přece tam ve výši 2170 m mezi Swinnicí a Kozím Hřebenem ukryta strmá soutěska vylámaná mezi dvěma turněma, známá pod jménem Závratě, kterou musíme se přesunouti do údolí pěti jezer. Rozloučivše se se záduňivým okolím Černého jezera, krok za krokem sledujeme našeho převodníka. Zprvu po kamenech a balvanech, později po strmých skalách lezeme vzhůru k Zamrzlému stavu, korou ledovou skutečně až dosud pokrytého, nad nímž vyvěrající silný pramen pobádá nás k malé zastávce. Jest právě poledne a sklenka ledové vody s koňákem celým našim obědem. Přesně o 12. hodině nastupujeme nejobtížnější toho dne cestu. Dno soutěsky pokryto veskrze menším i větším kamením, místy i zasypano sněhem, jenž při každém šlápnutí sesouvá se pod nohama. Tu třeba bedlivě bráti se v před, těsně jeden za druhým, by padající kameny neporanily opozděné lezce. A čím výše stoupáme, tím větší v cestu se nám staví překážky, jest třeba lézt nepohodlně na balvany. Konečně staneme na vrcholu Závratě, jen několik kroků širokém. Páldruhé hodiny trvalo stoupání sotva 1 km daleké a s povděkem oddechli jsme sobě, když všichni v 1:30 octli jsme se na nejvyšším bodu sedla (2170 m), odkud objevil se nám nový, dosud neznámý obraz. Jsme uprostřed obrovských štítů, prorvaných divokými dolinami, na jejich hlubokých dnech rozlita tmavá jezera. Počínaje Kriváněm na západě štít za štítem tu vyčnívá z četných hřebenů horských, mezi nimiž Vysoká (2555 m) zaujímá přední místo. A na jih v obrovské kotlině, uzavřené neprostupnou hradbou žulovou, uzamčeno pět dalších jezer, ku kterým směřují také kroky naše.

Stezkou v příkré stěně klikatě založenou sestupujeme od Závratě do doliny „pěti stavů“, a obcházejíce kamenité břehy nejdříve Zadního, potom Černého stavu (1757 m), ve 3:30 docházíme Velkého stavu (1676 m), kdež postavena turistická chýše. Posilnění láhvořivým pivem, čajem a uzeninou, obhlížíme největší jezero tatranské, měřící 34 ha a mající místy hloubky až 78 m. Shledáváme, že všechna jezera spojena jsou mezi sebou

potokem, jenž odtéká z doliny Pětijezerí do újeji položené doliny Roztocké přes skály do hloubky 98 m, tvoře tak známý vodopád Siklavu. I my ubíráme se nepohodlnou stezkou mezi klečí na jižním úbočí doliny Roztocké až k místu, kde potok v letu tříští se v menší a větší pásma vodní a proudy řítí se hluboko v údolí. Po návratu do chýše ubíráme se o 4. hodině ještě ku čtvrtému, nejmenšímu stavu, a kolem pátého Předního stavu vystupujeme na Šwistovku, odkud naposled shlížíme na dolinu pětijezerí Roztockou, než zajdeme úplně za nejbližší hřeben horský, jehož travnatého temene dosáhnouše, zříme při podvečerním osvětlení krásný, nezapomenutelný obraz — kotlinu, v níž klidně odpočívá ve výši 1384 m perla tatranská Mořské oko a nad ním o 200 m výše Černý stav. Po drahnou dobu pozorujeme nové seskupení hor, osvětlených na vrcholcích zapadajícím sluncem, suchem zapadlé prohlubně i tmavomodré vody jezer, až konečně pokročilý čas pobádá nás nově upravenou stezkou sestoupiti do údolí, kde ve schranisku Towarzystwa Tatrzańskiego u Mořského oka dobře jsme byli ubytováni, a kde také shledali jsme se s jízdním našim odborem, který povezem dojel až k schronisku Polovu a odtud pěšky dorazil k Mořskému oku.

Den následující zamýšleli jsme pobaviti se plavbou po jezeře, vystoupiti k Černému stavu a jíti dolinou do schroniska Polova, odkud doraziti jsme chtěli údolím Bílé vody k Polskému hřebenu a odtud přímo dolů do Smokovce. Avšak v noci změnila se příznivá dosud pohoda úplně. Celé okolí zahalivši se v mraky, ztratilo se v parách a za nedlouho hustý liják, provázený větrem a zimou, bubnoval neúprosně v malá okénka našich ložnic. Ráno sotva viděli jsme hladinu jezerní a tak nezbyvalo nic jiného než vyčkatí, až příroda se vybouří a umožní nám pokračovati v cestě další. Avšak minul celý den i druhá noc, a marné bylo vyhlédání naše k obloze. Když pak i převodníci nedávali naději na brzké zlepšení, rozhodli jsme se doraziti do Smokovce za každou cenu. Zaobaleni v hašeloky a plaidy opustili jsme v 8.25 ráno útulné schronisko, a v dešti brali se dolinou potoka Bialky ke schronisku Polovu a podél poříčí Bílé vody oborou knížete Hohenlohe přes osadu Javorinu do samoty Podspady. Zde v hostinci, též pro noclehování zařízeném, usušen vrchní šat i obuv a učiněny přípravy k další cestě, když ze Smokovce vracející se formanky vnutily nám myšlénku následovati příkladu odboru jízdního a povezem ještě téhož dne dostati se do Smokovce a tím na jižní stranu Tater. Za nedlouho návrh přeměněn ve skutek a přes Žďár silnicí pohodlnou, založenou v údolí utvořeném pohořím Magarou na straně severní a Javorinkou, Žlebinou a Tokarinou na straně jižní podél potoka Běly ujíždíme k Bělanům spišským (Höhlenhain) a cestou Marie Terezie přes Matlary, Lomnici Tatranskou, blížíme se do Nového Smokovce, kde v turistickém domě vykázan nám slušný nocleh. — Skvostně upravili sobě Maďari letní sídlo svých boháčů, získavše mu nádhernými vilami, úpravou cest, lázněmi i přemrštěnými cenami pověst světovou.

Páteční ráno dne 12. srpna 1898 zazářilo opětně plným jasem. Rychle zapraven účet za nocleh v kanceláři, kde ubytování pro veškeré hotely společně se obstarává, a v 8.20 úpravnou cestou Klotyldinou namířeno k Štrbskému plesu, 4 1/2 hodiny odtud vzdálenému. Kráčíme rychle po lesnatém úbočí Tatranských velikánů zahalených v oblacích páry,

kterými vyhlídka na vrcholy úplně byla pokažena. Za to pohled do roviny Popradské s městy býv. hrabství spišského daleko otevírá se na straně jižní, uzavřen jsa v modravé dáli obrysy vysokého pohoří. O 11. hodině zastavujeme kroky ve Vyšších Hágách, ve 12.45 pokračujeme v cestě, až konečně ve 2.45 docházíme Štrbského plesa, jež ve výši 1351 m co největší jezero slovenské malebně jest rozloženo. Pohled od jižního břehu jezera jest netušeně krásný. Jezero obklopeno jsouc se tří stran nádhernými vilami a restauracemi na straně severní, zakončeno pozadím horských velikánů, z nichž Vysoká, Kopa, Bašta, Štrbský vrch, Solisko, Krotká a Kriváň nad jiné vynikají. Posilnivše se, nastoupili jsme cestu k nádraží Štrbskému pěšky a sice přímo zprvu lesem, později pastvinami, na nichž budky k sušení sena pohorský ráz našich krajů živě nám připomínaly. O hodině šesté stojíme již před železniční stanicí Štrbskou, kde všude již našli jsme maďarské nápisy, plakáty, cenníky atd.

V 6.54 večer dojeli jsme do Popradu. Zde ubytovali jsme se v hotelu „Breslau“, Vilému Matějkovi náležejícím, za tím účelem, bychom Tatry ještě poslední den našeho pobytu na úpatí jich stále před očima měli.

Zapravivše příštího rána v kanceláři snížené ceny turistické, jež správa parku sama nám při účtování nabídla, zasedáme v 10 hodin do vlaku dráhy považské a přehlédnuvše ještě jedenkrát všechny štíty Tatranské od Lomnického počínajíc až ku Kriváni, loučíme se v duchu se všemi krásami, jež v tak hojně míře za posledních dnů jsme poznali a obohaceni mnohými mocnými dojmy, nezapomenutelně vrytými do našich myslí i duší, za nedlouho stanuli jsme v středu utlačovaného lidu Slovenského v Turčan. Sv. Martině. Po nedlouhém pobytu tamtéž, plném upřímného přijetí a přátelské pozornosti, vrátili jsme se v nejbližších dnech do Prahy s rozhodnutím, že příštího roku navštívíme krásné ty kraje slovenské opět.

*

Zprávy spolkové.

Třetí společenský večer odboru bude konán v sobotu dne 3. prosince v sále Umělecké Besedy. Pan zemský sekretář Dr. Frant. Havrda bude vypravovati o svých letošních horských potulkách, při koncertu pak bude účinkovati slečna Marie Bašusová, virtuoska na piano, která přednese Furianta od Dvořáka, Soirées de Vienne od Schubert-Lizta a Tarantellu od Lešetického, dále pan J. Pavlata, virtuos na cello, a tenorista pan Karel Schmaus, který zapěje blaťácké písně.

Druhý společenský večer našeho odboru zdařil se tak krásně, jak jsme očekávali. Na nezdár večerů nejsme zvyklí; nestalo se ani jednou, aby upomínka na nějaký večer něčím byla kalena; všechny dosavadní byly ku cti a velkému prospěchu odboru; proto očekávali jsme i od posledního večera plný zdar. Neklamali jsme se; náš věrný kruh členstva i milých hostí dostavil se ve velkém počtu, a bylo třeba činiti opatření, aby sál „Umělecké Besedy“ stačil. Na programu byla přednáška zemského sekretáře p. L. Mareše „Tři dny ve slovinských Alpách“. V koncertu po přednášce účinkovala slečna

Zdeňka Mollendova a pan O. Mařák; slečna i pan Mařák zapěli každý sám některé písně, společně pak duetto z „Dubrovského“. Výkony obou byly odměněny zaslouženě velkou pochvalou; všeobecně bylo uznáváno, že jak slečně Mollendově, tak i panu Mařákovi kyne velká budoucnost umělecká. Také vážený a milý všem nám člen pan Josip Germ po vyčerpání ohlášeného programu potěšil všechny přítomné, zapěv skvostně slovinskou píseň „Starček“; krásný přednes národních písní sborem slovinských studujících dojal pak velice mile účastníky večera. Těšíme se velmi na zpěv sboru příště.

Noví členové odboru: Pp.: *Josef Linhart*, stavitel na Smíchově, MUDr. *Alfred Baštýř*, zubní lékař v Praze, JUDr. *Eduard Baštýř*, advokát v Praze, MUDr. *Ondřej Jedlička* na Zbirově, JUDr. *Josef Šupich*, kandidát advokacie v Praze, JUC. *Bedřich Jahn* na Král. Vinohradech, JUDr. *Luboš Jeřábek*, adjunkt c. k. obchodního soudu v Praze.

*

Ze slovanských Alp.

Společenský večer Slov. Planinského družstva v Lublani konal se v listopadu dne 17. V tento večer byl odevzdán diplom čestnému členu a nejstaršímu vynikajícímu slovinskému turistovi Slov. M. dr. panu Fr. Kadilnikovi, váženému známému mnohým českým turistům z letošního pobytu v Mojstráně pod Triglavem. O večeru přednášel předseda družstva pan prof. F. Orožen o cestě po horách v jižním Štýrsku. Odbor fotografův amaterů vystavil sbírku obrazů, za něž byly uděleny ceny.

Nová cesta na *sedlo kokerské* z údolí stejného jména otevřena byla dne 10. září. Cesta tato, zřízená D. Ö. A. Vereinem, jest konkurenční s cestou přes chatu Fischanovu, náležející Oest. Tour. Klubu.

Società Alpina Friulana ve Vidimě (Údine) konala ve dnech 11. až 13. září valnou hromadu v chatě Nevena na sedle stejného jména. Někteří z účastníků slezli při té příležitosti Kanin (2592 m) a Jöf del Montasio (2754 m). Týž spolek zřídil cestu na Belu Peč ve skupině Kaninské.

Na sv. hoře Višarské (Luschari) u Trbiže (1800 m) zapsalo se letos do knihy turistů 46 Čechů.

Chata Rainerova na Velkém Obiru (2031 m), jež i v zimě jest ohostěna, navštívena byla letos 220 turisty.

Hrvatsko-planinarsko družstvo mělo v minulém správním roce 2382 zl. 69 kr. příjmů, číselného jmění 7706 zl. K návrhu správního výboru změněna byla v jarní valné hromadě některá ustanovení stanov; tak zejména stanoven příspěvek zakládajícího členu 50 zlatými, příspěvek činných členů 3 zl. (1 zl. jako předplatné obsažen v příspěvku na Věstník spolkový), ve všech větších místech v Chorvátsku a Slavonii se ustaví ihned odbory, vejde se v těsný styk se zahraničními podobnými spolky, zvláště se slovinským alpským družstvem atd. Člen výboru prof. dr. Markovič podal v téže schůzi několik návrhů, jež vesměs byly přijaty. Některé z nich tuto uvádíme: Správní výbor vypracuje návrh, jak by družstvo mohlo prospěti zejména přírodovědeckým účelům zeměpisu a národopisu; dále bude sbírat *návosloví* přírodopisné, hydro- a orografické. Výbor požádá professory vys. škol v Záhřebě a professory středních škol, by mezi svými žáky živým slovem působili ve prospěch turistiky. Také obec požádána za podporu, ježto pěstování turistiky pomůže se i jim v hospodářském ohledu. V letošním výboru zasedají: předseda Miroslav hrabě Kulmer, místopředsedové Milan Lenuci a Ivan Stožir, členové výboru: Ivan Exner, Frant. Folnegovič, dr. Karel Gorjanovič, dr. Ant. Heinz, Mar. Hirc, dr. Hinko Hranilovič, Božidar Kukuljevič, Karel Lihl, dr. Fr. Markovič, Jos. Pasarič, dr. Milan Šenoa, Jos. Radkovič; dozorní výbor: Rich. Flügl, Ant. Hergula, Jos. Rusan.

Vědecký spis o Jihozápadním horstvu chorvatském, sepsaný od pana Dragutina Hirce, redaktora družného slovanského listu „Hrvatski Planinar“, vychází v publikacích jihoslovanské akademie s názvem: „Jugo-zapadna visočina hivatka u oro- i hidrografjskom pogledu“.

Velebit je nejvyšším horstvem chorvatským. Před nemnohými lety mělo se za to, že nejvyšší vrchol Velebitu je sv. Brdo (1738 m), později byl považován za nejvyšší Vaganský vrch (1756 m), avšak v pravdě vypíná se nejvýše Velký Malovan, jenž vyčnívá mezi vrchem Vaganským a Malým Malovanem (1738 m) do výše 1760 m. Pod Vel. Malovanem je Babi jezero.

*

Klub českých turistů.

Ve čtvrté členské schůzi, jež bude se konati 14. prosince v malém sále Měšťanské besedy, bude přednášeti p. Dr. K. Tausch, náměstek presidenta krajského goudu v Plzni: „Norskými fjordy k severnímu mysu“.

Casopis turistů č. 11. R. Klepal: Světová výstava pařížská r. 1900. — O. Beňovský: Ze Slonkovic na Lichnici. — Ferd. Vele: Výlet do Turecka (pokr.) — Slezsko-valašská návštěva Prahy. — Označování cest. — J. Bradáč: O chůzi. — Návštěva studentských nocleháren r. 1898. — Spolkové a různé zprávy.

Klubovní chýše na Cerchově byla 19. října zavřena. Zimní turisté ohlaste svůj příchod předem hospodáři Š. Freyovi, bytem na Černé řece pod Čerchovem u Klenče, který ochotně vyprovodí turisty a poskytne občerstvení v chýši. Vrchol Čerchova navštívilo letos na 3000 turistů.

*

Z Bezkyd a Tater.

Towarzystwo tatrzańskie vydalo za 22 let svého působení (do r. 1896) bezmála 200.000 zlatých. Za tuto sumu bylo vykonáno pro podporu turistiky v Tatrách velice mnoho. Činnost towarzystwa ve směru seznání květeny taterské, zvířeny, badání geologického, zeměpisného i meteorologického v Karpatech vůbec, studia etnografického atd., jest vědecky velice důležitá a nelze ji dost oceniti. Zmínili jsme se v 1. čísle Věstníku šíře o velmi záslužné práci tohoto slovanského horského spolku. Knihovna towarzystwa má již na 2000 svazků.

Z Východních Beskyd. Cílý odbor Černo-horský Towarz. tatrzan. počal minulého roku vydávati „Przewodnika na Czarnohore“, sepsaný p. Hoffbauerem. První sešit obsahuje líčení výstupu na Howerli (2058 m) a hory v okolí Vorochty i Tater. 2. sešit obsahovati bude výlety do hor ze stanice: Nádovné, Lojové, Delatyna, Dory, Jaremeze a Mikuliczyna. Cena sešitu 50 kr. — Východní Karpaty jsou navštěvovány téměř výhradně z Haliče, ač horstvo ono, Hueuly obývané, po stránce turistické by vabiti mohlo. Rozvinuti se návštěvy vadí do dnes ještě nedostatky všeho, co turista vyžaduje. S potěšením však sdělujeme, že i v tom ohledu s nápravou se započalo a podrobný právé vydávaný Průvodce jest také vyplněním jedné z mezer. Pokud víme, byl roku 1890. za příležitosti sjezdu polských lékařů ve Lvově vydán malý Przewodnik od L. Wajgla s mapou, který dnes již nevyhovuje. Všem, kdož by zajímavé horstvo navštívití hodlali, vítán bude nový Průvodce.

Turistika ve Východních Beskydách. Odbor Kolomyjský poctivě se stará o návštěvu skvostných hor, zvaných Czarnahora. Svého času vystavěl na úpatí hor v hlavních východištích malé hostince ve Vorochtě a v Žabím, které valně rozšířil a slušným komfortem opatřil. Ve Vorochtě může denně 21 turistů nocovati; r. 1897. bylo celkem 569 noclehů použito; v Žabím nocovalo za touže dobu 160 osob. Různé výstupy po horách vykonalo na 60 turistův. Před málo lety nebylo lze nocovati zde aniž koupiti potravin. Hostince jsou v přímé správě odboru. Na Howerli vystavěna ochranná chata, stezky jsou označeny barvou a na rozcestích upevněny orientační tabulky. Správy lesní staraly se o turistiku vystavěním a opravou stezek, mostů a p.

Příspěvek komitátu Spišského k účelům turistickým a sice maďarskému karpatskému spolku: Jednohlasným usnesením darováno 20.000 zl. na zřízení potřebných turistických cest a 30.000 zl. na udržování pohraničné silnice z Bělé do Javořiny.

*

Chaty.

Návštěva Glocknerhausu byla letos menší (do 17./9. 3409) než loni (do 10./9. 3500). — Některé alpské časopisy zpravují obecně, že menší letošní návštěva je následkem špatného počasí. Tomu však není tak; mnozí turisté nezastavili se nebo nepřenocovali v chatě zajisté pro vysoké vstupné a nemírný poplatek za nocleh.

Chata Kürsingerova pod Vel. Venedigrem byla značně zvětšena a přístavba letos užívání odevzdána. Pojme nyní až 40 osob.

Chata Rudolfova při jezeře Weisse ve skupině Vel. Zvonu přístavkem značně rozšířena a dne 8. září t. r. slavnostně otevřena. Má nyní 10 pokojů se 24 ložemi, mimo to 24 místa na pryčnách, jídelnu, kuchyň, byt pro hospodáře, oddělené místnosti pro vůdce a nosiče, sklep a prádelnu.

Spolek vůdců v Saint-Gervais, známém savojském lázeňském místě na počátku překrásného údolí Montjoie, opravil chatu pod Aiguille du Goûter (3865 m).

*

Dráhy.

Dráhy z Velikovec-Sinča Vsi do Železné kaple (na trati Maribor-Bélek), dále z Terstu na Poreč (Parenzo) postaví stát r. 1899.

Zřízení dráhy údolím Zillery jest zajištěno. Dráha povede z Jenbachu po levém břehu řeky do Mayerhofenu, a bude mít pohon elektrický.

Dráha z Lunze do Gaminu v Dolních Rakousích, která spojí železniční vedoucí údolím Ybbsy s drahou z Pöchlarnu do Gaminu, bude co nejdříve otevřena. Tato dráha usnadní velmi příchod k Dürrensteinu, Oetscheru a zejména k Hochkaaru (1809 m) v alpském předhoří, s něhož jest velká, krásná vyhlídka na východní Alpy.

Dráha ze Stansstadu u čtyřkantonského jezera do Engelbergu byla otevřena 2. října; jízda trvá půl druhé hodiny.

Čelá část dráhy Jura-Simplon, vedoucí rhonským údolím, opatřuje se již nyní druhou kolejí na velice solidní stavbě. Po této druhé koleji budou se přivážeti potřebné materialy do tunelu simplonského, na němž se pracuje, rovněž bude odvázen material z tunelu. Po prokopání Simplonu bude ovšem druhé koleje nutně třeba se zřetelem k očekávané ohromné dopravě na dráze.

*

Neštěstí v horách.

24. V první polovici srpna zahynul francouzský voják 11. praporu alpských myslivců na Mont Izeron. Podnikl ještě se 2 druhy výlet, při němž, hledaje protěž, sřítl se do propasti 150 m.

25. Na známém a nikterak obtížném Traunsteinu na Gmundenském jezeře zabil se dne 15. srpna úředník Jan Kässhofer z Vidně. Byl sám a sřítl se asi dle všeho při sestupu se srázné stěny kampbergské.

26. Téhož dne udála se politování hodná nehoda na Kriváni v Tatrách, kterouž, ač smrtelně neskončila, přece uvádíme jakožto bohudík velice řídký případ neschopnosti nebo nespolehlivosti vůdcovy. Vídeňský turista Josef Heinisch podnikl s vůdcem Janem Blažkovičem od Štěrbského plesa výstup na Kriváň. Šli sotva hodinu, když vůdce sešel na srázném svahu s cesty a sřítl se dolů, kde těžce zraněn do druhého dne zůstal ležeti, neboť Heinisch nehodou rozčilen zbloudil, a stráviv noc v horách, teprve druhého dne se dostal do údolí. Dle všeho nebyl vůdce zcela střízliv.

27. Dne 16. srpna nalezl na úpatí skalisk Rochers de Nayé (kanton Waadt) roztržitěná mrtvola francouzského turistu z blízkého a známého hotelu de Caux nad jezerem ženevským. Blížších zpráv není.

28. Dne 19. srpna tragickým způsobem zahynul při slézání Geisterspitze ve skupině ortleské Bronislav Kotula, 48letý professor na odp. Vypravil se sám se svým mladším bratrem Ondřejem, úředníkem, po 4. hod. ráno ze známého hostince „Franzeshöhe“ u stílské silnice na sedlo Stelvio, odkud výstup se děje. Před 7. hod. vstoupili tu na snh a později na ledovec, svázavše se dříve lanem. Poněvadž lano zdálo se jim příliš dlouhým, vzali je na dvakráte, čímž ale zase vzdálenost mezi oběma spolu spojenými stala se příliš malou. Snad také nešli s lanem náležitě napjatým, jinak by snad nebyla nehoda, jež staršího Kotulu potkala, tak tragicky skončila. Starší bratr, kráčeje první, zmizel náhle v ledovcové trhlině, probořiv se tenkou vrstvou nového sněhu. Při tom zahodil nešťastník horskou hůl. Osud jeho závisel nyní na tom, bude-li bratr jeho mít dosti obratnosti a síly, aby mu z trhliny pomohl, anebo jej aspoň nad propastí tak dlouho dovedl udržeti, dokud by pomoc od jinud nepřišla, což nebylo nemožno, ježto po ledovci vede více stezek dosti frekventovaných a kromě toho oba bratři nebyli od chýše na sedle stílském ještě příliš vzdáleni. Toho však mladší bratr nebyl schopen. Lektnutí nad zmizením bratra, tělesná bolest způsobená stažením lana, celou vahou těla zatíženého, a smrtelná úzkost, že za bratrem bude neodolatelně stažen do propasti, ohromily jej tou měrou, že vytáhl kapesní nůž a přeřzl jím lano, načež spěchal do chýše na sedle o pomoc. Bronislav K. byl ztracen. Spadl do hlubiny 25 m a nedopadl-li již omráčen dolů, tím hůře, neboť zahynul utonutím v nashromážděné zde vodě ledovcové. Ač výprava pomocná co nejdříve se dostavila na místo neštěstí, muselo s pracemi záchrannými vyčkáno býti, až sešlo se z okolí (z Trafoie atd.) více vůdců s lany a nástroji. Známý vůdce trafoiský Mazzag a s ním ještě dva muži byli spuštěni do trhliny a teprve po velikém úsilí kolem 5. hod. odp. podařilo se mrtvolu vytáhnouti. — Tragický případ tento jest nad míru poučným dokladem, kterak si při túrách ledovcových počínati nemáme. Jako obyčejně, přinesly i tentokrát denní listy zprávu, že aspoň Bronislav Kotula byl alpinistou již zkušeným a osvědčeným. To dlužno popřít; aspoň z celého počínání si při osudné túře nic tomu nenasvědčuje. Na ledovcovou partii bez vůdce vypraví se alpinista zkušený a osvědčený jen ve společnosti druha (dle úsudku nejvýznamnějších mají býti dokonce vždy 3), na kterého v každém ohledu stejně se může spolehnouti. Má-li nováček s sebou, nepodnikne partii bez vůdce, neboť nelze přece současně cestu hledati a raziti, a při tom druha opatrovati a poučovati. Dle všeho opomenul ostatně nešťastník bratrovi svému objasniti před partii aspoň nejzákladnější pravidla, kterak dlužno se v různých situacích na ledě zachovati. Způsob spojení lanem dvojmo jest rovněž naprosto pochybený. Klička lunová má spočívati kolem těla pouze jednoduše, pevně, ale ne utažené a má zadržnuta býti uzlem neposunutelným. Jen tak lze druha, jenž pomoci naší má zapotřebí, delší dobu na laně udržeti, neboť váha jeho nás pouze táhne. Jakmile ale klička položena jest kolem těla dvakrát a pak teprve zadržnuta, stáhne v případě takového přirozeně tělo tou měrou, že dle okolností může způsobiti neschopnost každého odporu. Dle všeho šli také oba turisté příliš blízko za sebou, buď že lano příliš zkrátili, nebo že nešli s lanem napjatým. Čím blíže jest zadní muž při podobné nehodě, tím přirozeně jest větší nebezpečí, že s sebou bude stržen, a čím volnější jest lano, tím prudší jest první náraz, který musí vydržeti. Na omluvu Ondřeje K. bylo zjištěno, že skutečné místo, na kterém posléze stál, bylo již zcela blízko trhlině, v níž nešťastný jeho bratr zmizel. Ze při pochodu na zasněženém ledovci každým krokem na trhlínu musí býti připraven, ví každý, kdo bral se po ledovci jen jedenkrát. Z té příčiny zejména ten, kdo první kráčí, činí to jen s největší opatrností a připraven v každém okamžiku, že se proboří. V tom případě často i bez cizí pomoci z nemilé situace pomůže nám hůl nebo sekerka, spříčíme-li jí přes trhlínu. Tím nepochoptelnější jest okolnost, že, jak Ondřej K. výslovně udává, bratr jeho při proboření se do sněhu hůl sám zahodil. Kdyby bylo se mu podařilo, hůl podržeti, snad bylo by mu bývalo možno i v trhlině pomocí jí váze své tolik nadlehčiti, aby mladší bratr byl mohl zakotvením vlastní hole tak se zabezpečiti, by váhu staršího bratra delší dobu udržel. Kritiky, jak počínal si při neštěstí mladší z bratrů, není

třeba, neboť o tom ani nejzarputilejší nepřátelé ušlechtilého sportu alpského nevdřdili tentokráte, že by byl býval „turista zkušený a osvědčený“.

*

Vůdcovství.

V Pontresině zemřel veterán vůdců Kristián Grass, narozený r. 1819, jeden z nejproslulejších vůdců v Engadinu.

Nové sazby vůdců ve skupině Montblancské. Syndikát vůdců v Chamonix určil tyto nové sazby: 1. Za průvod každého vůdce na Montblanc nejobyčejnější cestou přes Grands-Mulets neb přes Aiguille du Goiter 100 franků; trvá-li výstup a sestup následkem špatného počasí déle než tři dny, náleží každému vůdci 10 franků za další den (toto druhé ustanovení jest novotou). — 2. Totéž platí pro výstupy na Dent du Géant a Aiguille Verte. — 3. Za průvod každého vůdce na Aiguille de Dru bude se platiti nyní bez výjimky 130 franků (dosud činila taxa na vrchol této hory, zvaný Dent, toliko 90 franků). — Jak patrně, neřídí se vůdcové v Chamonix příkladem v jiných horách alpských, kde se sazby zlevňují; dosti vysvětlitelno jest to však tím, že výstupy zvláště na vrcholy v č. 2. a 3. uvedené jsou velice namáhavé a nebezpečné.

Odbor Rhaetia švýcarského alp. klubu uděluje z počátku zkušebnímu vůdci patent jen pro menší počet snadnějších výstupů; žádá-li vůdce později, aby jeho oprávnění bylo rozšířeno, musí se vykázáti, že má způsobilost voditi turisty na nesnadnější výstupy, a musí prokázati, že je již vykonal. Zajisté příklad, který by měl býti prováděn všude.

*

Ze západních Alp.

Na Montblanc vystoupilo letos 119 osob; počet tento jest daleko větší, než v každémkoli předcházejícím roku. Dobré počasí, příznivý stav ledovců, i okolnost, že s dobrými vůdci lze sice draho, avšak bezpečně vystoupiti na vrchol, přispěly nejvíce k tomuto velkému počtu. Roku 1897. vystoupilo na vrchol jen 46 turistů.

Mont Cervin (Matterhorn) byl letošního příznivého léta cílem velkého počtu alpinistů. Ačkoliv výstupy nepatří již k řídkostem, přece letos poutají se k nim zajímavosti, a proto zmiňujeme se o některých. Prvním „šťastným“ byl v tomto roce Angličan p. G. Abraham; výstup dal se 8. července za sněhové vánice; dvě nejdůležitější lana zůstala při doteku vůdcům v rukou. Devět dní na to vyměnili čtyři vůdcové všechna chatrná ochranná lana, kromě toho umístili pevně na choulolistivém místě lano 180 m dlouhé. — 31. srpna vystoupili na Mont Cervin princové Ludvík a Antonín z Orléansu, první z nich sestoupil po smutně pověstné jižní straně do Breuilu. — 16. září vystoupily se Zermattu na vrchol tři mladé dámy. — 24. září vystoupila mladičká dívka Marie Gindrauxova na vrchol, kdež oslavila své patnácté narozeniny. Snad byl jí darem k památnému dnu výhled, z něhož bude se těšiti stále. — Nešťastí při výstupu na tento opravdu těžký vrchol nebylo letos zaznamenáno žádné.

Mer de glace, ledovec u Chamonix, který v osmdesátých letech ustupoval, přiblížil se v posledních letech k údolí, a to letos velmi značně.

Prokopávání Simplonu tunelem, který bude spojovati rhonské údolí s Itálií, počalo 1. srpna. Se strany severní bylo v druhé polovici prokopáno již 121 m; na straně jižní dostali se pracovníci v té době jen 25 m daleko, poněvadž skála je tvrdší a poněvadž dosud nepoužívali dynamitu. Na severní straně vydrží dělníci pracovati již jen 4 hodiny nepřetržitě; po práci musí se vždy ve vlažné vodě vykoupati.

Návštěva cizinců v Lucernu. Od 1. května do 15. října t. r. pobýlo v Lucernu přes noc více než 102.000 cizinců! Počet těch, kteří zdrželi se v Lucernu od rána do večera, nebo jen několik hodin, jest zajisté také velmi značný. Připomínáme, že dle výkazů poštovního úřadu rozosláno bylo z Lucernu v červenci a srpnu každodenně v průměru 3000 pohledových listků!

*

Různé zprávy.

Německo-rakouský alpský spolek vydá dle rozpočtu na rok 1899. na spisy spolkové (Mittheilungen a Zeitschrift) 162.000 marek, na stavbu chýší a cest 66.000 m. Celkový rozpočet činí 298.600 m. — Spolek zařídí příštího roku na Zugspitze v bavorských Alpách velkou meteorologickou stanicí. — Jubilejní fond založený pro zmírnění nouze při živelních nehodách měl již v srpnu jmění 58.000 m.

Pozoruhodné výkony turistické. Profesori Frick a Arnold v průvodu vůdce Josefa Madera z Ridnaunu vykonali šestnáctihodinový pochod přes celé pásmo horské od Brunnenkoglu až na Becher v Alpách štubajských za jediný den. Při tom slezli asi 8 vrcholů — Sedmdesátiletý alpinista R. Schlegel-Fehr ze sv. Havla slezl s jistým dávoským vůdcem Piz Kesch (3422 m). — Čtrnáctiletý syn vůdce Edvarda Flüze z Interlaku provázal dne 11. září t. r. otce svého při výstupu na Pannu (4166 m) a vykonal výstup i sestup zcela snadně.

Smělý výlet turistický. Dr. Mönnich ze Štrasburku přednášel nedávno ve schůzi mnichovského odboru D. Ö. A. V. o jízdě na lyžích (ski), kterou podnikl v lednu pět tisíců v bernských Alpách. Cesta byla podniknuta z Meiringen; turisté přenocovali v hospici na Grimselu. O půl druhé hodině po půlnoci nastoupili za měsíčního svitu cestu k ledovci Oberaarskému; mnohde stoupání jest 40%. Před východem slunce bylo — 23° C. Teprve v 8 hodin večer dostihli turisté chýše nad sedlem Oberaarským (2223 m). Následující den dosaženo bylo o 6. hodině chýše Concordia na největším alpském ledovci, aletschském, kdež ve vnitřku bylo — 7° C. a kde sníh ležel na matracích. Čtvrtý den blížili se turisté k vrcholu Panny; do výše 3480 m na lyžích, pak pěšky; leč as 400 m pod vrcholem museli se obrátiti a ztrávili v chýši Concordii druhou noc, velmi utěšenou! Každá tekutina zmrzla ihned na stole, který musel býti stále oskrabáván sekýrkou. Pátý den sjel dr. Mönnich se soudruhů po ledovci aletschském; velké rozsedliny ledovce toho nutily společnost k největší opatrnosti, a mnohde bylo třeba lyže odepnouti. — Že tento sport se rozšiřuje, svědčí okolnost, že minulé zimy ubytovali se dva Angličané na 14 dní v Béttempově chýši a podnikali odtud výlety po ledovcích skupiny Monte-Rosy.

Nová alpská jeskyně. Dle zpráv francouzských časopisů objevena byla v hoře Deux Jumeaux vysoce zajímavá jeskyně krápníková. Přístup k ní jest poměrně dosti snadný. Jeskyně skládá se z několika galerií; jsou v ní krápníky skvostně bílé. Z nalezených kostí lze souditi, že jeskyně tato byla přistřeším obrovských čtvernožů v době předhistorické.

Ledovce Zillerthalské ve skupině Velkého Venedigru. V posledním čísle zmínili jsme se o pozorováních dra. M. Fritsche o tom, jak ubývají nebo přibývají ledovce ve skupině Zillerthalské a V. Venedigru. V posledním čísle Mittheilungen des D. u. Ö. A. V. pokračuje též badatel ve svých zprávách o pozorováních ve skupině ortlesské. Dle pozorování těchto ubývají dosud tyto ledovce skupiny této: Tabaretský, Vedretta Rossa, Vedretta di Careser, Langenferner, Soyferner a východní jazyk ledovce Laaského; ledovce maďarského, pak ledovce Zayferner a Vedretty di Cedei ani nepřibýlo ani neubýlo; naproti tomu přibývají Hohenferner, Marlferner, End der Welt ferner, ledovec trafoiský a Vedretta del forno. Postupovalo tedy r. 1897. z 22 ledovců ve skupině ortlesské 12; čtyři se neměnily a 6 ustupovalo.

Na Velký Zvon ve Vysokých Turách vystoupilo letos v srpnu 23 dam a 206 pánů, dvakráté tolik, než přede dvěma roky za celou letní, ovšem hodně deštivou saisonu. — Na mnohých pochodech a přechodech ve skupině Velkého Zvonu ubýlo však letos turistů. Snad velká vzdálenost od železnice a otevření mnohých drah v jiných skupinách jest toho příčinou.

Věstník obdržel členové českého odboru slov. alpského družstva z darma. — Předplatná na rok I. zl. 50 kr, pro členy klubů turistických I. zl.

Věstník vydává český odbor slov. alp. družstva redakci Dra Bohuslava Franty v Praze-ll., Zahořanského ulice č. 1944.

Alpský Věstník vychází prvního dne každého měsíce, vyjímajíc červen, červenec, srpen, září.